

باسمه تعالی
طرح درس مقطع کارشناسی

نام درس	تفسیر موضوعی قرآن کریم	رشته	عمومی	روز، ساعت و شماره کلاس	سه‌شنبه و چهارشنبه ساعت ۸.۳۰ تا ۱۰.۱۰ دقیقه؛ کلاس b213
نام استاد	موحدی ساوجی	اتاق استاد	طبقه سوم: دپارتمان الهیات؛ طبقه چهارم: اتاق هیئت علمی	ID فضای مجازی / ایمیل	@mh_movahhedi
https://www.mofidu.ac.ir/departments/theology/the-faculty/mohammad-hasan-movahhedi-savoji/#					لینک معرفی استاد

۱- شرح درس

«تفسیر قرآن»، تلاشی است برای آشکار کردن و توضیح دادن معانی و مقاصد آیات قرآن کریم، که با بهره‌گیری از منابع معتبر، از جمله خود قرآن، سنت و براهین عقلی انجام می‌شود. تفسیر قرآن با روش‌ها و شیوه‌های مختلف روایی، عقلی، ادبی، کلامی، فقهی، فلسفی و... صورت می‌پذیرد.

تفسیر قرآن معمولاً به دو شکل ترتیبی و موضوعی انجام شده است. تفسیر ترتیبی، تفسیر آیات به ترتیب قرآن از ابتدای سوره حمد تا انتهای سوره ناس است؛ اما «تفسیر موضوعی» یکی از انواع تفسیر قرآن است که مفسر به شکلی غیر ترتیبی آیات مختلفی را که درباره یک موضوع در سراسر قرآن در حوادث و مناسبت‌های گوناگون نازل شده است، جمع‌بندی و تلاش می‌کند از مجموع این آیات، به نگاه قرآن دست یابد.

تفسیر موضوعی خود دارای اقسامی است که مشهورترین آن، بررسی موضوعی خاص در کل قرآن است؛ یعنی آیاتی جمع و تفسیر شود که به یک موضوع خاص در قالب بیانات مختلف پرداخته‌اند؛ مانند بررسی آیات «جهاد» یا «معاد» در قرآن. نوع دیگر تفسیر موضوعی، تفسیر کلمه‌ای از کلمات قرآن و بررسی آیاتی است که آن کلمه در آنها به کار رفته است؛ مانند بررسی «کفر» در آیات قرآن کریم.

از مهم‌ترین فواید تفسیر به روش موضوعی، برطرف‌شدن ابهام‌هایی است که بسا در ابتدا در برخی از آیات مشاهده می‌شود؛ و نیز به دست آوردن تفسیری جامع پیرامون موضوع مورد نظر، و دوری جستن از نگاهی گزینشی به آیات قرآن.

هدف از درس تفسیر موضوعی قرآن به عنوان یک درس عمومی در دانشگاه، آشنایی دانشجویان با موضوعات مختلفی است که در قرآن مطرح شده است؛ اما در این زمینه دو نکته اساسی نباید از نظر دور ماند:

اول این که موضوعات مطرح شده در قرآن کریم فراوان است، و از یک درس دو واحدی نباید انتظار پرداختن به همه آنان را داشت. به جای آنچه معمول است که ده ها موضوع مختلف را در این درس مطرح می کنند و دانشجو به جای فهم عمیق آنها یک سوپیه تنها به حفظ آنها می پردازد، در این کلاس سه موضوع خاص را در حجمی کوتاه مطرح کرده، پیرامون آنها در کلاس بحث می کنیم و نظرات و دغدغه ها یا اشکالات دانشجویان درباره آنها را می شنویم و در نهایت تلاش می کنیم دیدگاه قرآن در آن زمینه ها را به دست آوریم.

۲- منابع درسی

الف) منبع اصلی

جزوه استاد

ب) منابع برای مطالعه بیشتر

تفاسیر معتبر شیعه و سنی

۳- تکالیف دانشجو

الف) ارزشیابی مستمر

یک. شرکت در کلاس

دو. پاسخ به سؤالات کلاسی استاد

سه. شرکت در مباحث کلاس

چهار: کرسی های آزاداندیشی

ب) ارزشیابی پایان ترم

از همه مباحث ترم

۶- زمان بندی (توزیع مباحث و مشخص کردن عناوین درسی برای هر جلسه تا پایان ترم)

جلسه اول: چند نکته اساسی در فهم آیات قرآن (۱)

جلسه دوم: چند نکته اساسی در فهم آیات قرآن (۲)

جلسه سوم: شمول گرایی یا پلورالیسم نجات از نگاه قرآن: پیشینه

جلسه چهارم: شمول گرایی یا پلورالیسم نجات از نگاه قرآن: بررسی کاربرد واژه کفر در قرآن

جلسه پنجم: شمول گرایی یا پلورالیسم نجات از نگاه قرآن: ادله موافقان

جلسه ششم: شمول گرایی یا پلورالیسم نجات از نگاه قرآن: ادله مخالفان و پاسخ آنها

جلسه هفتم: همزیستی مسالمت آمیز انسان ها از دیدگاه قرآن کریم: اصول همزیستی مسالمت آمیز (۱)

جلسه هشتم: کرسی آزاداندیشی

جلسه نهم: همزیستی مسالمت آمیز انسان ها از دیدگاه قرآن کریم: اصول همزیستی مسالمت آمیز (۲)

جلسه دهم: همزیستی مسالمت آمیز انسان ها از دیدگاه قرآن کریم: پاسخ به شبهات مخالفان (۱)

جلسه یازدهم: همزیستی مسالمت آمیز انسان ها از دیدگاه قرآن کریم: پاسخ به شبهات مخالفان (۲)

جلسه دوازدهم: نگاهی به چند آیه پیرامون حقوق زنان در روابط همسران: سوره طلاق آیات ۱ و ۲
جلسه سیزدهم: نگاهی به چند آیه پیرامون حقوق زنان در روابط همسران: سوره بقره، آیات ۲۳۱ و ۲۳۲ و آیات سوره مجادله
جلسه چهاردهم: کرسی آزاداندیشی
جلسه پانزدهم: نگاهی به چند آیه پیرامون حقوق زنان در روابط همسران: سوره بقره، آیات ۲۲۶-۲۲۷ و سوره نور، آیات ۶ تا ۹
جلسه شانزدهم: کرسی آزاداندیشی